

PSİKODRAMADA BİR KAYNAK: DEDE KORKUT HİKÂYELERİ

A SOURCE IN PSYCHODRAMA: DEDE KORKUT STORIES

Araştırma Makalesi

Hakan Uşaklı¹

Makale gönderim tarihi: 20 Şubat 2023

Makale kabul tarihi : 3 Mayıs 2023

Özet

Psikodrama sağaltımın yaşandığı bir grup psikoterapi türüdür. Bazen katılımcılar psikodramada çekingen davranmakta kendilerini istedikleri gibi açmada direnç gösterebilmektedirler. Dede Korkut Hikayeleri Türk sözlü edebiyatının en önde gelen eserlerindedir. Hikâyelerde aile, devlet işleri, akrabalık, karşı cinsle ilişkiler gibi çeşitli konularda tavsiyelerde bulunmaktadır. Bu hikâyelerde geçmiş, günümüz ve geleceğe ilişkin kişisel ve sosyal hayat rahatlıkla incelenebilmektedir. Küçük Prens gibi öyküler psikodramada yer almış ve incelenmiştir. Bu çalışmada Dede Korkut Hikâyelerinin psikodramaya nasıl konu olacağı araştırılmaya çalışılmıştır. Çalışmada nitel veri toplama ve analiz yöntemleri kullanılmıştır. Genel bir psikodrama oturumu ısınma, oyun ve değerlendirme aşamalarından oluşur. Yönetici, sahne, protagonist, yardımcı egolar ise psikodramayı oluşturan öğelerdir. Ayna, eşleme, rol değiştirme, kendi kendine konuşma ise temel tekniklerdir. Dede Korkut Hikâyelerinin psikodramada ele alınması öfke, korku, sevgi, yalnızlık, kıskançlık, guru, utanma gibi duyguların derinden işlenmesine katkıda bulunabilir. Konuyla ilgili deneysel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikodrama, Dede Korkut Hikâyeleri, Aile, Hayat deneyimleri, Duygu paylaşımı.

Abstract

Psychodrama is a type of group psychotherapy in which treatment is experienced. Sometimes the participants behave shyly in psychodrama and show resistance to reveal themselves as they wish. Dede Korkut Stories are one of the most prominent works of Turkish oral literature. In the stories, advice is given on various issues such as family, state affairs, kinship, relations with the opposite sex. In these stories, the personal and social life of the past, present and future can be examined easily. Stories such as The Little Prince have been included and studied in psychodrama. In this study, it has been tried to investigate how Dede Korkut Stories will be the subject of psychodrama. Qualitative data collection and analysis methods were used in the study. A general psychodrama session consists of warm-up, play and evaluation phases. Manager, stage, protagonist and auxiliary egos are the elements that make up psychodrama. Mirroring, matching, role switching, and self-talk are the basic techniques. Handling Dede Korkut Stories in psychodrama can contribute to the deep processing of emotions such as anger, fear, love, loneliness, jealousy, guru, and shame. Experimental studies on the subject are needed.

Keywords: Psychodrama, Dede Korkut Stories, Family, Life experiences, Emotion sharing.

¹ Prof.Dr., Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, husakli@sinop.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4307-2226

GİRİŞ

Sosyolojide aile en küçük toplumsal birim olarak tanımlanmaktadır. Aile bireyleri ortak bir tarihi paylaşır. Bu paylaşım istisnaden güçlü duygusal bağlar, ortak yargı, bağlılık, bağlanma, hareket birlikteliği paylaşımı, birlik ve beraberlik tüm aile içi süreçlerde yer alır. Belirtilen durumlar bir ailede olmazsa olmazların içindedir (Nazlı, 2003). Aile içinde gelişim sosyal ve duygusal öğrenme açısından çocuklar için oldukça önem arz eder. Aile çocuklar için bir kılavuzdur. İlklerin öğrenildiği yer, güçlü duygusal bağlar koruma ve kollama vardır. (Yavuzer, 2001). Feldman ve Wentzel (1990) çocuk merkezli eğitim aile içinde verilir ki bu durum çocukların sosyal kabulü açısından oldukça önemlidir. Ailenin geleneksel yapısı; ölüm, boşanma ve ayrılma gibi süreçlerden dolayı farklılığa uğrayabilir. Çekirdek aile olarak bilinen anne, baba ve çocuktan oluşan yapı bu yüzden klasik anlamını yitirebilir.

İnsanoğlu çevresiyle etkileşimli bir varlıktır. İnternette sosyal medyada hiç tanımadığı insanların paylaşımlarını okumak uzak ilişkileri, evine kargo getiren görevliyle oluşan temaslar orta seviye ilişkilerini ve aile içindeki süreçler ise yakın ilişkileri gösterir (Dökmen, 2003, s. 24). Bilişsel, duygusal ve davranışsal açıdan insan çevresiyle farklı boyutlarda iletişim ve etkileşim içindedir. İnsanlar bilmedikleri insanların ürettikleri malları kullanırlar, çarşı pazardan alışveriş esnasında esnaf ve satıcılarla pazarlık ederler, ailede yaşanan güzel olaylarda mutlu olurlar, ölüm gibi olaylar karşısında da mutsuzluğu yaşarlar. Aile psikolojik, sosyolojik ilişkilerimizin merkezi kaynağıdır. Dede Korkut Hikâyelerinde aile ilişkilerine özellikle vurgu yapılmıştır.

Hikâyelerde Karakter Kurgusu

Hikâyelerdeki karakter yapısı çeşitli araştırmalarla incelenmiştir. Yasmin (2017) alanyazın incelemesiyle hikâyelerdeki karakter sürecini tanım ve yöntem olarak açıklamıştır. DiYanni (2001)ye göre karakterler, eylemin veya sanat eserinin bir parçası olan kurgusal varlıklardır. Tarigan (1993) ise karakteri işlevine ve konumuna göre üç türe ayırır:

A) Ana Karakter: Ana karakter, hikâyedeki diğer karakterleri açıklayabilen merkezi karakterdir. Önemli bir figür olarak, hikâyede önemli fonksiyonlar sergilerler. B) İkincil Karakter: İkincil karakter, çoğunlukla ana karakteri etkileyen karakterdir. C) Destekleyici Karakter: Destekleyici karakter, ana karakterin hikâyede ne söylediğini veya ne yaptığını onaylayarak tesadüfen ana karakteri destekleyen bir karakterdir.

Karakterizasyon hikâyedeki karakterleri sunarken, yazar karakterleri sunmak ve göstermek için bazı yöntemler kullanır. Kenney'e (1966) göre beş karakterizasyon yöntemi vardır, bunlar:

1) Söylemsel Yöntem: Bu tür karakterizasyon, karakterin inşasına doğrudan bir yaklaşım gerektirir. Yazar karakteri tanıtıcı bilgilendirme veya doğrudan yorumlarla ortaya sunar. Bu sayede anlatıcı izleyene karakter hakkında dolambaçsız bilgi verir.

2) Dramatik Yöntem: Dramatik yöntemde, karakterin karakterize ettiği varlığı konuşarak, rol oynayarak eyleme geçerek anlatır. Sunumlarında çarpışıklıklar, öykünmeler olabilir.

3) Karakter Yöntemindeki Karakter: Bir diğer yöntem olan Karakter yöntemindeki karakterde, karakterimizi kendi ağzından çok öykü içindeki diğer karakterlerinden öğreniriz. Diğer karakterler ana karakteri kendi aralarında değerlendirirler, dedikodusunu yaparlar, güçlü ve zayıf yönlerini ifade ederler.

4) Bağlamsal Yöntem: Bu yöntemde anlatıcı, bir karakteri ve karakterleri hakkındaki bilgileri, o karakteri çevreleyen sözel bağlam aracılığıyla ortaya koyar. Merkezdeki karakterin bulunduğu çevre, yaşadıkları onun hakkında genel bir bilgi edinmemizi sağlar.

5) Karıştırma Yöntemi: Son olarak karşılaştırmalı yöntemde, birden çok yöntem ve teknik kullanarak hikâyedeki karakteri canlandırılır. Drama, rol tekniği, doğaçlanlık gibi teknikler kullanılabilir. Yazar dramatik kullanıyorsa ve karakter yönteminde karakter, yazar karakteri, karakterin söyledikleri ve nasıl söyledikleri, başkalarıyla sözlü etkileşimleri ve konuşmaları ile eylemleri arasındaki

tutarsızlıklar yoluyla, izleyiciye karakteri sunarak ortaya çıkarır. Çarpıcı durumlar öyküdeki diğer karakterler tarafından ortaya çıkartılır.

Karakterin Boyutu Wellek ve Warren (1955) tarafından yapılan çalışmada ortaya konmuştur. Araştırmacıların belirttiği gibi, yazar, karakterin mükemmelliğini yaratmak için karakteri tanımlarken üç boyutla ilgilenmelidir:

a) Fizyolojik Boyut: Fizyoloji insan vücudunun incelenmesidir (Tokey, 1957: 1). Bu nedenle, fizyolojik boyut, cinsiyet, yaş ve vücut şekli, boyutu, yüksekliği, cilt rengi ve deri gibi diğer fiziksel görünüm yoluyla gözlemlenebilen karakterin fiziksel durumu veya görünümü ile ilgilidir.

B) Sosyolojik Boyut: Sosyoloji, insanların ve bunların insan grupları içinde ve arasındaki etkileşimlerin incelenmesidir (Roucek & Warren, 1963: 3). Dolayısıyla, edebi eserde, sosyolojik boyut ekonomik, politik, sosyal durumlar ve insan faaliyetlerinin tüm alanları arasındaki ilişkilerle ilişkilendirilebilir (Wellek & Warren, 1955: 101).

C) Psikolojik Boyut Wellek ve Warren (1955: 75), edebiyat, yazarın çalışması ya da yaratıcı sürecin incelenmesi ya da edebiyat eserlerinde sunulan psikolojik türlerin ve yasaların incelenmesi anlamına gelir. Bernhardt'a (1953) göre, edebi eserlerin psikolojisi karakter aracılığıyla gözlemlenebilir. Psikolojik yaklaşımla, insanın motivasyonunu, hissini ve duygularını içeren karakter psikolojisi analiz edilebilir.

Doğrudan veya dolaylı olarak hikâyelerdeki karakterler aşağıda verildiği şekilde yaratılabilir:

1. Psikolojik açıklama ile.
2. Fiziksel tanımlamaya göre.
3. Ne düşündüğünü araştırarak.
4. Söylediklerine göre.
5. Nasıl söylediğine göre.
6. Yaptığı şeyle.
7. Başkalarının onun hakkında söylediklerine göre.
8. Çevresi tarafından.
9. Başkalarına tepkisiyle.
10. Kendisine olan tepkisiyle.

Dede Korkut Hikâyelerine Bir Bakış

Genel olarak hikâyelerdeki karakter olgusunu irdeledikten sonra Dede Korkut Hikâyelerinin genel özelliklerini şu şekilde açıklayabiliriz. Türk Dünyasının en önemli eseri hiç kuşkusuz Dede Korkut Hikâyeleridir. Ergin (2017) Fuat Köprülü'ye gönderme yaparak "Bütün Türk yazılı eserlerini terazinin bir gözüne, Dede Korkut'u öbür gözüne koysanız, yine Dede Korkut ağır basar" demektedir. Gerçekten de Dede Korkut öyküleri insan ilişkilerinden, tabiata, doğaüstü varlıklardan tarihe, savaş, savunma gibi askeri konulardan, diplomasiye, Allah inancından ruhaniyete ve tabii ki kadın erkek ilişkilerinden aile içi konulara kadar neredeyse insan fonksiyonunu kapsayan her alandan örnekler içerir. Google arama motorunda "Dede Korkut" araması yaklaşık 1,420,000 sonuç çıkarmaktadır.

Bu çalışmada Dede Korkut Hikâyelerinde aile teması ele alınmıştır. Bu konu farklı araştırmacılar tarafından irdelenmiştir (Alsaç, 2018; Aslan, 2006; Duran& Bitit, 2019; Yurtbasi, 2016;

Yılmaz, 2010; Yalçın & Şengül; Uymaz, 2012; Yakar, 2018; Sina, 2004). Hikâyelerde çıkma, nişan, evlilik gibi kadın erkek ilişkilerinin olduğu temalar görülmektedir (Uşaklı, 2010).

Öyküler, sosyodrama, psikodrama, eğitimde drama ve forum tiyatrosu gibi farklı grup süreçlerinde kullanılmaktadır (Doğaner, 2010; Franzke, 2001). Walters (2017) psikodrama ve ilişkili yöntemlerin kullanım tecrübelerini şöyle sıralar: Sosyodrama, bibliodrama, oynatma tiyatrosu vb. psikiyatri hastanesinde yatan küçük çocuklarla yapılmıştır. Bu yöntemlerin, travmatik yaşam deneyimlerini işlemeleri, psikoterapötik süreç yoluyla yeni roller ve esneklik geliştirmeleri için duygusal yakınlık sağlayarak gençlerin iyileşmesine yardımcı olma yolları olduğunu anlatır. Terapistin hayatlarına girerken yakınlık ve mesafeyi dengeleme eylemi araştırılır; her zaman gencin yaşı ve gelişimini göz önünde bulundurmaya oldukça önemlidir. Küçük çocukların rol genişlemesini tecrübe edinmelerini ve sosyal becerileri geliştirmelerini sağlamak için masal kullanımını tavsiye etmektedir.

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi kullanılmıştır. Araştırmaya konu olabilecek 12 hikâyelerdeki tipler ortaya çıkarılmıştır. Hikâyelerdeki tipler psikodrama teknikleri içinde nerede olabileceği konusunda çıkarsamalarda bulunulmuştur. Çalışmanın tamamında Maxquda nitel veri analiz programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Dede Korkut Hikâyeleri on iki boydan oluşmaktadır. Hikâyelerin Adları: Dirse Han Oğlu Boğaç Han, Salur Kazanın Evinin Yağmalanması, Kam Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek, Kazan Beyin Oğlu Uruz Beyin Tutsak Olması, Duha Koca Oğlu Deli Dumrul, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı, Basatın Tepegözü Öldürmesi, Begil Oğlu Emrenin, Uşun Koca Oğlu Seğrek, Salur Kazan tutsak Olup Oğlu Uruzun Çıkarması, Kazılık Koca Oğlu Yüğnek, İç Oğuz'a Dış Oğuz'un Düşman Olup Beyreği Öldürmesi şeklinde sıralanmaktadır.

Eliuz (2001; 2015), Dede Korkut öykülerindeki karakter kastını birey yapıları bakımından dört kısımda incelemiştir: başkahramanlar, norm karakterler, kart karakterler ve fon karakterler:

a) Başkahramanlar: Boğaç Han, Salur Kazan, Bamsı Beyrek, Uruz, Deli Dumrul, Kan Turalı, Basat, Tepegöz, Yigeneç, Emren, Seğrek

b) Norm karakterler: Karaçuk Çoban, Dirse Han, Pay Piçen Bey, Pay Püre Bey, Boğaç'ın Annesi, Burla Hatun, Bamsı Beyrek'in Annesi, Bamsı Beyrek'in Beş Kız Kardeşi, Banu Çiçek, Deli Dumrulun Karısı, Selcen Hatun, Kısarçe Yenge, Boğazça Fatma, Dede Korkut, Bayındır Han, Tanrı, Azrail

c) Kart karakterler: Deli Karçar, Yalançioğlu Yaltaçuk, Aruz Koca

d) Fon karakterler: Alp Eren, Bügdüz Emen, Deli Dünder, Kara Budak, Kara Göne, Şir Şemsettin, Soğan Saru, Deli Evren, Rüstem, Dülek Evren, İlamış

Ekici (2019) Dede Korkut Kitabında kadın tipleri şu şekilde tasnif etmiştir:

I. İdeal Eş ve Anne Tipi.

II. İdeal Sevgili Tipi.

III. Yardımcı Tipi.

İdeal Eş ve Anne Tipler: Dirse Han'ın Hanımı ve Boğaç Han'ın Annesi, Burla Hatun, Deli Dumrul'un Eşi

İdeal Sevgili Tipler: Banı Çiçek, Selcen Hatun

III. Yardımcı Tipler:

A. Yardımcı Anne ve Eş Karakterler.

B. Yardımcı Sevgili Karakterler.

C. Genel Olarak Yardımcı Karakterler.

Yardımcı Anne ve Eş Tipler: Bay Böri'nin Eşi ve Bamsı Beyrek'in Annesi, Deli Dumrul'un Annesi, Kan Turalı'nın Annesi, Tepegöz'ün Annesi Olan Peri Kız, Oğlunu Kurtarmaya Çalışan Bir Anne, Begil'in Eşi, Segrek'in Annesi; Yardımcı Sevgili Karakterler: Bayburt Terfuru'nun Kızı, Segrek'in Evlendiği Kız; Genel Olarak Yardımcı Karakterler: Kırk İnce Belli Kız, Dilber Kafir Kızları, Beyrek'in Kız Kardeşleri, Boğazca Fatma ve Kısırca Yenge, Dokuz Kara Gözlü Kız, Dadı Kadın, Toman Tekfurunun Kızı.

Dede Korkut hikâyeleri on iki boydan (hikâyeden) oluşmaktadır (Ergin, 1964; Sepetçioğlu, 1998). Hikâyelerde hem gerçek hem mitolojik kahramanlar yer almaktadır.

Psikodrama

Psikodrama, çoğu zaman psikoterapi olarak kullanılan ve müşterilerin yaşamlarını araştırmak ve yaşamları hakkında bilgi edinmek için kendiliğinden dramatizasyon, rol oynama ve dramatik kendini sunumu kullandıkları bir eylem yöntemidir.

Dr. Jacob L. Moreno tarafından tasarlanan ve geliştirilen psikodrama, bir bireyin ortaya koyduğu durumları veya sorunları incelemek için rehberli dramatik eylem kullanır. Deneysel yöntemler, sosyometri, rol teorisi ve grup dinamikleri kullanarak psikodrama, içgörü, kişisel gelişim ve bilişsel, duyuşsal ve davranışsal düzeylerde entegrasyonu kolaylaştırır. Konuları açıklar, fiziksel ve duygusal refahı artırır, öğrenmeyi geliştirir ve yeni beceriler geliştirir.

'Psikodrama' kelimesi, J L Moreno'nun geliştirdiği çeşitli eylem yöntemleri hakkında konuşurken genel bir terim olarak kullanılır.

Eylem Yöntemleri geçmiş, şimdiki ve gelecekteki yaşam olaylarının keşfedilmesini sağlamak için kullanılır. Durumlar veya sorunlar ve bunların olası çözümleri, sadece konuşulmaktan ziyade yürürlüğe girer. Psikodrama, yeni rolleri güvenle uygulama, kendini dışarıdan görme, içgörü kazanma ve değişim fırsatı sunar. Bir yönetmen, bir eylem alanı ve grup üyeleri var. Yönetmen, eski sorunlara yeni çözümler keşfetmek için grupları destekler, grup üyeleri dramaya önemli diğerleri olarak katılır ve oturumun sonunda sunulan sorunla kişisel olarak nasıl ilişki kurduklarını ve onlardan öğrenebileceklerini paylaşırlar.

Psikodrama- Çiftler Terapisi

Stereotipler olarak mı yoksa bireyler olarak mı görüldüğümüz, dilimize ve bakış açımıza bağlıdır. Psikodrama sanatı, bir kişinin özel ve mecazi dilinin tanınmasını ve kahramanın, yönetmenin ve grup üyelerinin öznel deneyimlerini ortaya çıkarmak için çoklu perspektiflerin kullanılmasını içerir.

Psikodrama bir grupta veya bireysel olarak terapi ve kişisel gelişim için kullanılabilir. Ayrıca aile ve çift terapisine de uygulanabilir.

Psikodrama tüm dünyada yaygın olarak uygulanmakta ve öğretilmektedir.

Psikodramanın beş temel ögesi vardır: Sahne, protagonist, yönetici/terapist, yardımcı egolar ve grup.

Psikodrama oturumunun temel aşamaları

- Isınma
- Oyun aşaması
- Grup Görüşmesi

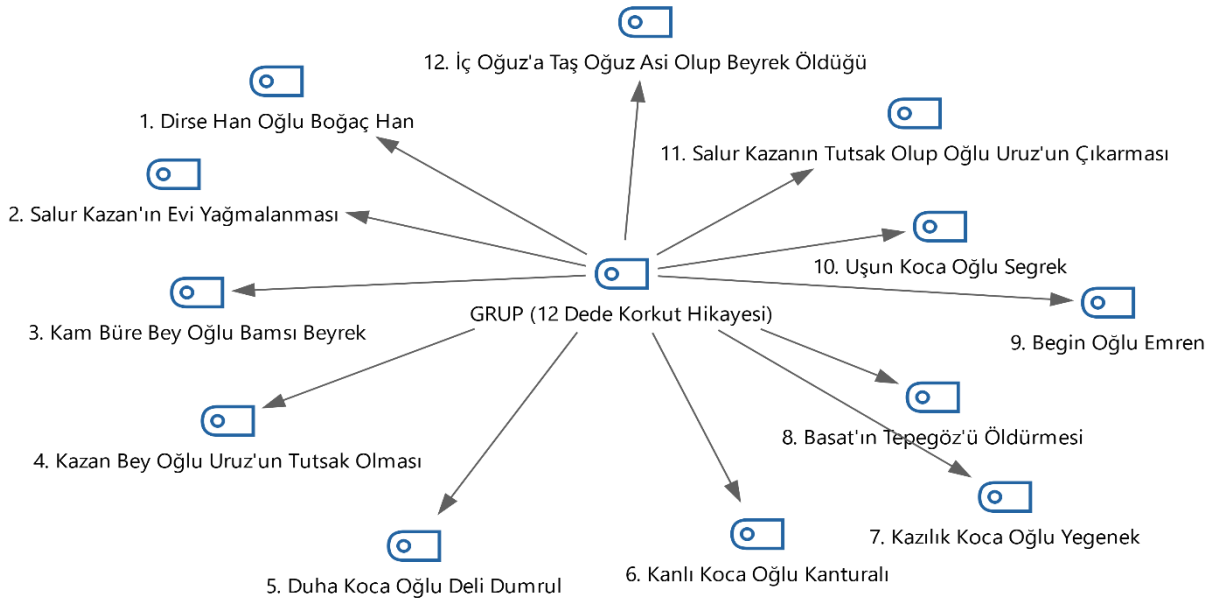
Psikodramanın Temel Teknikleri:

•Psikodramada kullanılan pek çok teknik olmasına rağmen burada en temel olan üç tanesinden söz edilecektir.

- Eşleme
- Rol değiştirme
- Ayna

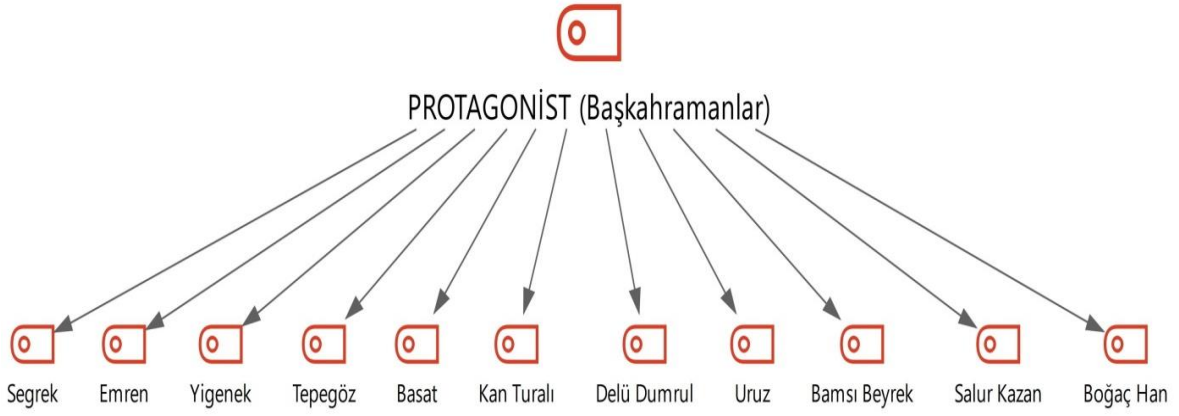
Bulgular

Doküman incelemesi sonucu elde edilen veriler kodlanmıştır. Kod haritaları şekiller olarak gösterilmiştir. Aşağıda kod haritalarına ilişkin beş şekil verilmiştir. Ayrıca Dede Korkut Hikâyelerinin psikodrama süreciyle olabilecek ilişkileri de ortaya konulmuştur.

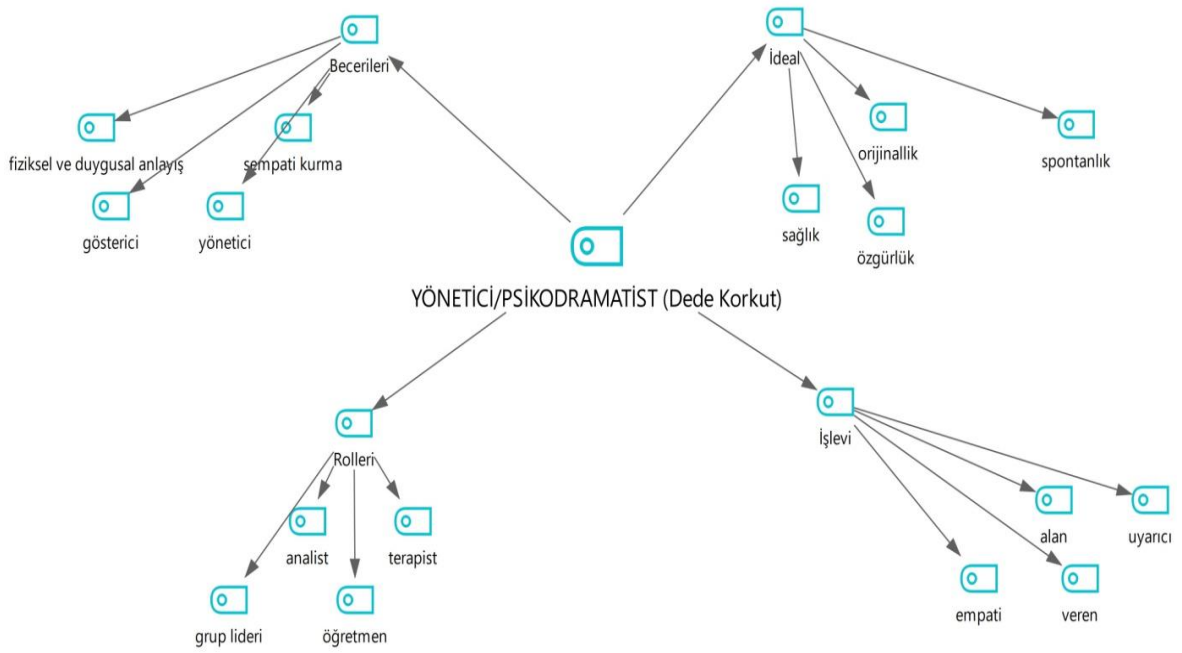

Şekil 1: Grup Dede Korkut Hikâyesi

Şekil 1 içindeki karakterlerle psikodrama grubu oluşturabilecek on iki öyküyü göstermektedir. Bu öyküler bağımsız olmakla birlikte Dede Korkut gibi bazı karakterler ortaktır. Bu yüzden oturumlarda devamlılık sağlayabilir.

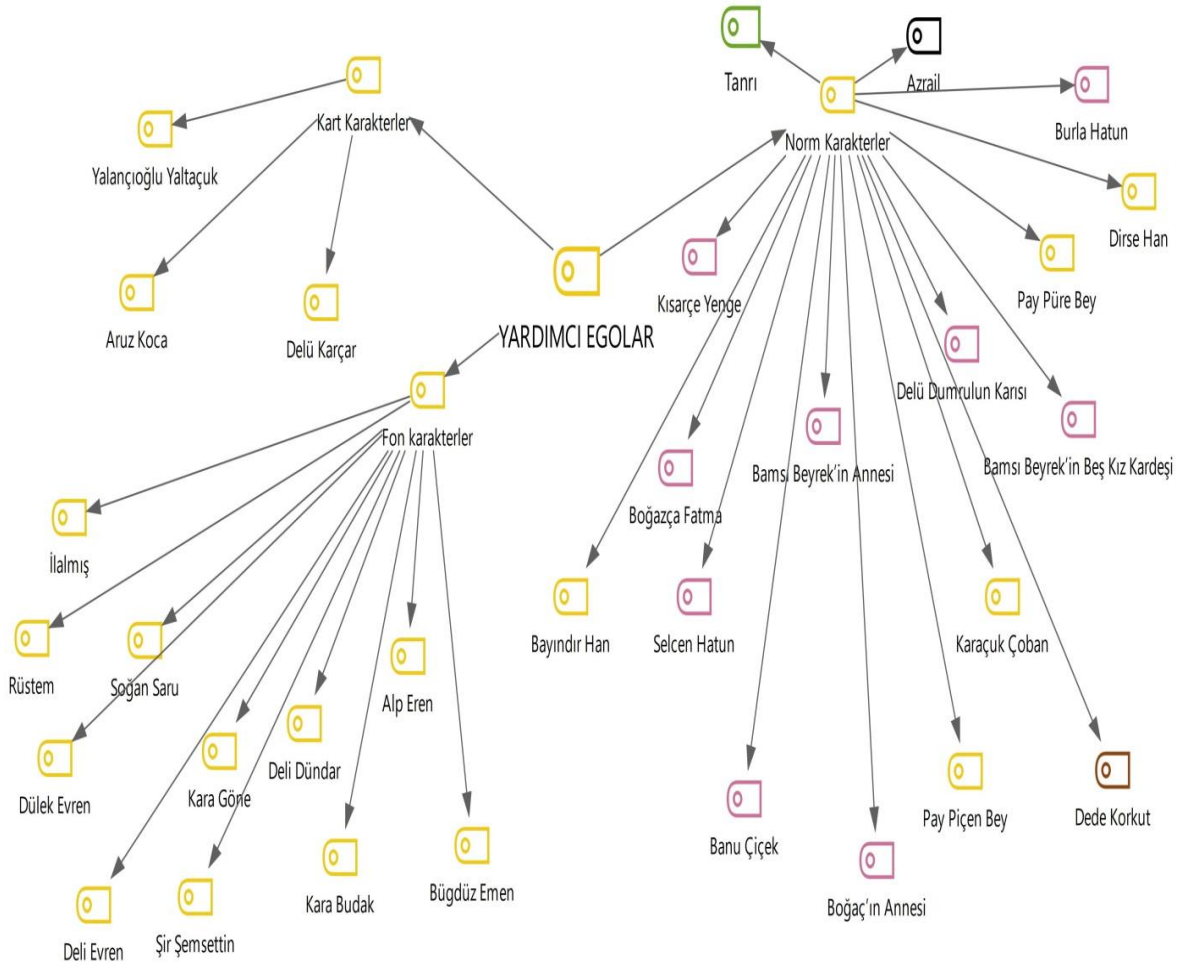

Şekil 2: Protagonist (Başkahramanlar)

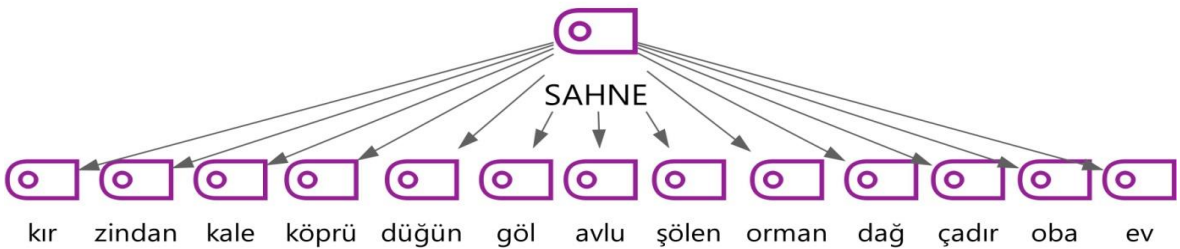
Şekil 3: Psikodramatist

Şekil 3: Bir psikodramatist olarak Dede Korkutun genel özellikleri verilmiştir.

Şekil 4: Yardımcı Egolar

Şekil 4 Dede Korkut Hikâyelerindeki karakterlerin psikodramanın öğelerinden yardımcı egolar olarak verilmiştir.

Şekil 5: Sahne

Şekil 5: Dede Korkut Hikâyelerindeki olayların geçtiği yerler psikodrama sahnesi olarak temalaştırılmayı göstermektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Grup süreçlerinde katılımcıların bazı konuları konuşması zor olabilmekte bu yüzden grubu bırakma, devamsızlık, geç gelme, erken ayrılma gibi dreç göstermektedirler. Bu çalışmada Dede Korkut Hikâyelerinin psikodrama içinde kullanılabilirliği araştırılmıştır. Yazılı kayıtlara geçirildiğinden günümüze Dede Korkut Hikâyeleri Türk Dünyası için çok önemli kaynak oluşturmuştur. Bu çalışmada Dede Korkut Hikâyelerinin yarım asır öncesinden günümüze yazılmış bası kaynaklar araştırılmıştır (Ergin, 1964; 2017; Sepetçioğlu, 1998; Dikmen, 2016). Aile içi süreçler drama, oyun terapisi gibi etkileşimli süreçlerle etkin bir şekilde ele alınabilir (Uşaklı, 2018).

Psikodrama Moreno tarafından ortaya konulmuş psikiyatriden, psikolojiye, eğitimden sosyal hizmetlere kadar geniş bir disiplin yelpazesinde kullanıla gelmektedir. Hem yönetici hem de katılanlar için yeni psikodrama çalışmaları bazı direnç unsurlarını barındırabilmektedir. Bilinen hikâye, masal olayların oyunlaştırılması katılımcıların kendilerini açmaları açısından oldukça önemlidir.

Dede Korkut Hikâyelerinin geçmiş, günümüz ve geleceği bir arada yansıtmaya özelliği onların eğitim araştırmalarında kullanılmasına kolaylık sağlar (Bayat, 2003; Uşaklı, 2010). Hikâyeler sayesinde öfke, kızgınlık, mutluluk, kıskançlık, korku, gurur gibi ifade edilmesinde güçlük çekilen duygular rahatlıkla ifade edilebilir. Dede Korkut Hikâyeleri bir oturumdan bir döneme hatta tamamen bir psikodramatist yetiştirme eğitiminde rahatlıkla kullanılabilir. Bu hikâyelerin okul öncesinden liseye ders kitaplarında yer alarak etkileşimli işlenmesi çok faydalı olabilir. Drama eğitimlerinde kullanılarak deneysel çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Yapılacak deneysel çalışmalar direnç, teknik, sahne üzerine odaklanabilir.

KAYNAKÇA

- Alsac, F. (2018). Dede Korkut Hikâyeleri'nde kültürel bellek bağlamında gelenekler. *Journal of Turkish Language and Literature*. 4 (1) 17-35 10.20322/littera.378019
- Aslan, C. (2006). Türk çocuk yazınında çocuk-yetişkin çatışmasının yer aldığı kimi yapıtların incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 39 (2). 193-216 https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000134
- Bayat, F. (2003). Dede Korkut Oğuznameleri çerçevesinde epik zamanla epik mekânın birliği. *Folklor/edebiyat IX XXXIII*.
- Bernhardt, K. S. (1953). *Practical psychology*. Canada: Mc.Graw-Hill Book Company, Inc.
- Dikmen, M. (2016). *Dede Korkut Hikâyeleri*. İstanbul: Karanfil Yayınları.
- DiYanni, R. (2001). *Literature reading fiction, poetry, and drama*. New York: Mc.Graw-Hill Book Company, Inc.
- Doğaner, İ. (2010). *Bir ruh gezginin serüvenleri. Kısa terapi öyküleri. (Fairytale in Psychotherapy) Psikoterapide Masallar*. İzmir: Duvar Yayınları
- Dökmen, Ü. (2003). *Sosyometri ve psikodrama* (4. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Duran, E. & Bitir, T. (2019). Increasing Awareness on Dede Korkut and his stories: An action research. *International Electronic Journal of Elementary Education* 12 (1). 37-45

- Ekici, M. (2019). Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi, Orijinal Metin (Tıpkıbasım), Transkripsiyon, Aktarma. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Eliuz, Ü. (2001). Dede Korkut hikâyelerindeki şahıs kadrosunun karakter yapıları bakımından incelenmesi. *Bilig* 18 68-86.
- Eliuz, Ü. (2015). "İmge ve göstergeler uzamı: Dede Korkut Hikâyeleri," *Ege Üniversitesi Turk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 15(2), pp. 75-75. Available at: <https://doi.org/10.13062/tdid.2015215341>.
- Ergin, M. (1964). *Dede Korkut Kitabı metin sözlük*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ergin, M. (2017). *Dede Korkut Kitabı*. (55.Baskı). Ankara: Pegem.
- Feldman, S. S., & Wentzel, K. R. (1990). Relations among family interaction patterns, classroom self-restraint, and academic achievement in preadolescent boys. *Journal of Educational Psychology*, 82, 813-819.
- Franzke, E. (2001). *Eski ve yeni masalların yaratıcı kullanımı*. Çeviri Editörü: İnci Doğaner, İzmir: Atadost Yayıncılık.
- Kenney, W. (1966). *How to analyze fiction*. New York: Monarch Press.
- Nazlı, S. (2003). *Aile danışmanlığı* (2.Baskı), Ankara: Nobel.
- Roucek, J. S.& Warren, R. L. (1963). *Sociology an introduction*. New Jersey: Littlefields, Adams, and Co Paterson
- Sepetçioğlu, M. N. (1998). *Dedem Korkutun kitabı*. (Altıncı Baskı). İstanbul: irfan Yayıncılık
- Sina, A. (2004). *Alkestis ve Deli Dumrul*. Tarih Araştırmaları Dergisi. 23 (36). 225-235
- Tarigan, H. G. (1984). *Prinsip-Prinsip Dasar Sastra*. Bandung: Angkasa Bandung.
- Tokay, E. (1957). *Fundamental of physiology*. New York: Monarch Press.
- Uymaz, G. (2012). *Dede Korkut Hikâyeleri'nde çocuk eğitimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uşaklı, H. (2010). Forum Tiyatro ve Dede Korkut Hikâyeleri Baskı ve Çıkar İlişkileri Açısından Kadın ve Erkek Hegemonya Döngüsü Üniversite Öğrencileriyle Bir Atölye Çalışması. *Folklor ve Edebiyat* 1 (1)
- Uşaklı, H. (2018). Tek ebeveynli çocukların sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunların çözümü için psiko-eğitim programı hazırlanması Proje No: EĞTF-1901-18-05 1. Sinop: Sinop Üniversitesi BAP
- Walters, R. Z. (2017) *Psychodrama soziom* 16: 53. <https://doi.org/10.1007/s11620-017-0381-1>
- Wellek, R. & Warren, A. (1955). *The Theory of Literature*. London: Lowe & Brydone Ltd.
- Yakar, H. G. I. (2018). From mythological ages to contemporary ages: *Child education*. 6 (2). doi:10.11114/jets. v6i2.2962

- Yalçın, S. K. & Şengül, M. (2004). Dede Korkut Hikâyeleri'nin çocuk eğitimi açısından öne sürdüğü değerler ve ortaya çıkarmak istediği tip üzerine bir değerlendirme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14 (2) 209-223
- Yasmin, A. R. (2017). *English Prose Analysis From Theories to Practices* 1. (Edt. Sosisowati, I. G. A. G. & Malini, N.L. N. S. Bali: Cakra Press.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk psikolojisi*, (20. Baskı), Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yılmaz, K. (2010). Dede Korkut Destanı'nda Dua. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2, 144-157
- Yurtbasi, M. (2016). Dede Korkut Tales Can Inspire the Turkish ESL Students to Speak Better English *Journal of Bayburt Education Faculty* 11 (1)

EXTENDED SUMMARY

Among the drama techniques, forum theater is very effective in expressing the emotions, thoughts and behaviors of the participants. Dede Korkut Stories enable the participants in dramatic narratives to examine especially male-female relationships, both in the beginning and in terms of adaptation to the present.

Dede Korkut Stories are one of the important examples in Turkish folk literature. It has been included in primary and secondary school textbooks in terms of reflecting our cultural characteristics. These stories have been included in research topics by academic circles. The stories were even turned directly into theatrical performances and exhibited within the framework of Lifelong Learning projects.

Each of the 12 stories seen in the book are both independent on their own and connected to two common themes in the whole book. The collective life of the nomadic Oghuzes, who were in an oral culture step in an era, is a common subject. These Oghuz live in a certain period and in close areas. On the other hand, the old customs of drinking wine, which do not comply with Islam, continue.

In the stories, the adventures of the Oghuz beys are told. But what is actually told are the customs, beliefs, lifestyles, wars, desires and wishes of the Oghuz people. The main events are the conflicts and struggles of the Oghuz with their enemy neighbors, infidels or among themselves. In addition, it is also possible to struggle with extraordinary beings.

Family bonds are highly valued in the stories. More often, one woman is married. His love life outside the family is unknown. Gentlemen are respectful and very polite to their wives. Women's ideas and feelings are valued. Mothers and children are completely obedient to the father, the head of the family. The family order is very solid. The heroines, most of whom are daughters of men, grow up without knowing how many migrations, ride horses, throw javelins, and some of them wrestle and fight like men. They are all tall, well-built, and virtuous. There is no evil in them. The protagonists of the story state that husbands and wives remain faithful to each other until they die.

In the stories, love-based relationships in the nuclear family type consisting of parents and children are told. In addition to stating that the bond between spouses is strong, he also draws attention to the democratic relationship. The women in these epics are the same characters and heroes as their men.

In these Dede Korkut Stories, where no trace of lust can be found, there are places where the physical sexual aspects of the male-female relationship are told. But these do not go beyond the line of being natural.

Dede Korkut Stories have been the focus of research in terms of their universal qualities, their power to be exhibited in terms of performing arts, and general communication elements.

Different versions of some chapters in the Book of Dede Korkut are seen in Anatolia, the Balkans and Central Asia. The theme, especially in Deli Dumrul, has been encountered in different parts of Europe, as well as in the stories told in different parts of Anatolia. The reason for this is that events affecting people have similar results.

An environment suitable for the child should be created for the drama activity. There are physical space limits where he can express himself comfortably and experiments, and the teacher should help in arranging the environment without imaginary boundaries.

The teacher, who is naturally active at the beginning of the game, should step back and gradually become a spectator during the process. However, in order to prevent children from breaking away from the game or disintegrating, they can intervene to revitalize the drama with appropriate words and actions when necessary.

While playing the role of the student, acting outside of the predetermined or adding something spontaneously by saying different words contributes to the development of his creativity. It also affects the friend it interacts with. Therefore, it should not be hindered, it should be supported.

Drama activity must have a duration. However, the teacher should not be in a hurry and stress because I will comply with this period. Because it affects children too. However, the start and end times of the game must also be determined in advance.

After the activity is over, feedback should be provided by summarizing the necessary lessons and judgments, if any. Again, mistakes and words made during the process should be spoken without mentioning the names of those who did it, and the truth should be expressed.

It should not be forgotten that the important thing in drama is the child's ability to see himself as he is and to develop the ability to accept his own and others' feelings unconditionally, and one should not be judgmental.

In general, a drama session consists of warm-up, play/improvisation and sharing/evaluation phases. The basic structure, especially in the play/improvisation stages; individual interaction (individual's communication - interaction with himself. Socially, the first form is the individual. The society is reached from the individual. Studies are carried out for the individual to know and improve himself. Expression, creativity, spontaneity, empathy skills, communication skills, etc.); bilateral interaction (pre-group form is the concept of "other". In the process of going to the group, the individual interacts with other individuals); group interaction (the participants are now ready for group work. Individual and bilateral interaction studies are developed. Group communication - interaction, harmony, trust, group creativity, contribution to the socialization process, etc. are the studies done in this phase.); outcome (describes the intended goal for the drama. The goal can be to acquire a behavior, produce a play with children, study a unit topic, etc.).

As a result, Dede Korkut Stories are unique materials that can be used in drama. Drama-based Dede Korkut Stories sessions can be effective in learning traditional Turkish customs in terms of past, present and future, especially family relations of the participants.